

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА у месецу октобру 1910. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца октобра ове године извршено је у Србији:

1. Убиства	32
2. Детоубиства	3
3. Нехотичних убиства	3
4. Покушаја убиства	28
5. Разбојништва	20
6. Силовања	3
7. Тешких телесних повреда	15
8. Паљевина	83
9. Опасних крађа	137
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	6 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	28	или	87.5%
Детоубиства	3	»	100 %
Нехотичних убиства	3	»	100 %
Покушаја убиства	27	»	96.4%
Разбојништва	20	»	100 %
Силована	3	»	100 %
Тешких телесн. повреда	15	»	100 %
Паљевина	8	»	9.6%
Опасних крађа	44	»	32.1%
Злонамерних поништаја туђих ствари	1	»	16.6%

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (14), затим *оштрог оруђа* (10) и *туог* (7). За један случај оруђе је непознато²⁾.

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *користољубљу* за 8 случајева, у *освети* за 7, у *свађи* за 5, у *одбрани имовине* за 2, у *душевном растрој-*

ству за 2, у *љубомори* за 2 случаја. За шест случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу *врачарском* 2, у срезу *гружанском* 2 (1 непронађено), у срезу *беличком* 2, у срезу *параћинском* 2, у *вавоши Београду* 2 и по 1 у срезовима: *посавском*, *округа београдског*, *гочанском*, *космајском*, *оба колубарска*, *јабланичком*, *кључком*, *копаоничком*, *третеничком*, *деспотовачком* (непронађено), *рађевском*, *рамском*, *моравском* *округа пожаревачког*, *таковском*, *качерском* (непронађено), *јасеничком* *округа смедеревског*, *подунавском*, *бољевачком*, *рачанском* *ужичком* (непронађено), *жичком* и у *вароши Крагујевцу*.

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: *неготинском*, *златиборском* и *моравичком*.

Нехотична убиства су извршена по 1 у срезовима: *хомољском*, *тимочком* и у *вароши Београду*.

Покушаји убиства извршени су: у срезу *бањском* 3, у срезу *тамнавском* 2, у срезу *јасеничком* *округа крагујевачког* 2, у срезу *алексиначком* 2, у срезу *зајечарском* 2, у срезу *златиборском* 2 и по 1 у срезовима: *јабланичком*, *неготинском*, *кључком* (непронађен), *третеничком*, *деспотовачком*, *параћинском*, *нишавском*, *мачванском*, *звизком*, *хомољском*, *подунавском*, *орашком*, *косаничком*, *тринавском* и у *вароши Врању*.

Сва ова дела извршена су у међусобној *свађи* и *освети*.

Разбојништва су извршена: у срезу *звизком* 3, у срезу *третеничком* 2, у срезу *ресавском* 2 и по 1 у срезовима: *космајском*, *подгорском*, *крагујевачком*, *неготинском*, *беличком*, *рамском*, *пожаревачком*, *голубачком*, *хомољском*, *качерском*, *јасеничком* *округа смедеревског*, *подунавском* и *жичком*.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: *врачарском*, *добричком* и у *вароши Београду*.

Тешке телесне повреде су извршене: у срезу *мачванском* 2, у срезу *звизком* 2, у срезу *качерском* 2, у срезу *орашком*

2, и по 1 у срезовима: *јасеничком* *округа крагујевачког*, *крагујевачком*, *гружанском*, *левачком*, *прокупачком*, *црногорском* и *жичком*.

Паљевине су извршене: у срезу *ваљевском* 3, (2 пронађене), у срезу *колубарском* *округа ваљевског* 3, у срезу *крајинском* 3, у срезу *бањском* 3, у срезу *сврњинском* 3, у срезу *нишавском* 3, у срезу *мачванском* 3 (1 пронађена), у срезу *подунавском* 3, у *оба посавска* по 2, у срезу *подгорском* 2, у срезу *пчињском* 2, у срезу *неготинском* 2, у срезу *третеничком* 2, у *вароши Крушевцу* 2, у срезу *темнићском* 2, у срезу *деспотовачком* 2, у срезу *лужничком* 2, у срезу *хомољском* 2, у срезу *таковском* 2, у срезу *качерском* 2, у срезу *јасеничком* *округа смедеревског* 2, у срезу *тимочком* 2, у срезу *зајечарском* 2, у срезу *прокупачком* 2, у срезу *добричком* 2, у срезу *златиборском* 2, у срезу *драгачевском* 2 (1 пронађена), и по 1 у срезовима: *лесковачком*, *лепеничком*, *крагујевачком* (пронађена), *гружанском*, *брзопаланачком*, (пронађена), *расинском*, *ражањском*, *копаоничком*, *беличком*, *моравском* *округа пожаревачког*, *звизком*, *љубићском*, *орашком*, *заглавском*, *пожешком* (пронађена), *рачанском*, *жичком* (пронађена), и у *варошима*: *Туприји* и *Зајечару*.

Вредност свих ових паљевина износи око **9.300** динара.

Опасне крађе извршене су: у *вароши Београду* 18 (4 пронађене), у срезу *брзопаланачком* 7 (3 пронађене), у срезу *хомољском* 6 (3 пронађене), у срезу *колубарском* *округа ваљевског* 4 (2 пронађене), у срезу *лепеничком* 4 (3 пронађене), у срезу *гружанском* 4 (1 пронађена), у *вароши Шапцу* 4, у срезу *драгачевском* 4, у срезу *жичком* 4 (2 пронађене), у *вароши Ваљеву* 3 (све пронађене), у срезу *пчињском* 3, у срезу *лесковачком* 3 (1 пронађена), у срезу *неготинском* 3 (1 пронађена), у срезу *нишавском* 3, у срезу *посаво-тамнавском* 3 (1 пронађена), у срезу *јадранском* 3, у *вароши Пожаревцу* 3 (1 пронађена), у срезу *млавском* 3, у срезу *јасеничком* *округа смедеревског* 3 (2 пронађене), у срезу *зајечарском* 3 (1 пронађена), у срезу *добричком* 3 (1 про-

¹⁾ У октобру месецу пр. год. дела ових било је:

1. Убиства	44
2. Детоубиства	2
3. Нехотичних убиства	4
4. Покушаја убиства	36
5. Разбојништва	11
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	23
8. Паљевина	79
9. Опасних крађа	178
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	10

²⁾ Нађен леш непозната човека.

ђена), у срезу пожешком 3, у срезу грочанском 2 (1 пронађена), у срезу посавском округа ваљевског 2, у срезу ваљевском 2 (1 пронађена), у срезу трстеничком 2, у срезу ресавском 2 (обе пронађене), у срезу темнишком 2, у срезу дужничком 2 (1 пронађена), у срезу маичанском 2 (1 пронађена), у срезу каичерском 2, у срезу ужичком 2, у срезу трнавском 2 (1 пронађена), и по 1 у срезовима: колубарском округа београдског (пронађена), врачарском, јасеничком округа крагујевачког, крагујевачком, жупском (пронађена), деспотовачком, алексиначком (пронађена), бањском (пронађена), рађевском, пожаревачком (пронађена), голубачком, звишком, таковском, заглавском, црногорском (пронађена), рачанском (пронађена), затиборском, и у варошима: Крушевцу, Ђуприји, Зајечару и Ужице (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 17.700 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу жупском 3 и по 1 у срезовима: темнишком, добричком и затиборском (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи 700 динара.

Поред изложених дела у току месеца октобра ове године извршено је у Србији и 19 самоубистава и то: у вароши Београду 3, у срезу тамнавском 2, у срезу прокупачком 2 и по 1 у срезовима: космајском, власотиначком, масуричком, гружанском, расинском, трстеничком, темнишком, јадранском, поцерском, зајечарском, заглавском, и у вароши Крагујевцу.

Ова самоубиства извршена су: вешањем 12, ватреним оружјем 3, тровањем 3, и даљењем у води 1, а узроци њиховом извршењу леже: у дугој болести за 7 случајева, у душевном растројству за 3, у страху од казне за 2, у рђавом домаћем животу за 1, у рђавом материјалном стању за 1, у пијанству за 1, у честољубљу за 1. За три случаја узроци су непознати.

Један покушај самоубиства извршен је у вароши Београду тровањем, из честољубља.

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У Ж И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства		Разбојништва	Слована	Тешке телесне повреде		Палежине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
				Нехотична убиства	Покушаји убиства			Тешке телесне повреде	Палежине					
1	Округ београдски	6	—	—	—	1	1	—	2	4	—	1	—	
2	« ваљевски	1	—	—	2	1	—	—	10	11	—	2	—	
3	« врањски	1	—	—	2	—	—	—	3	6	—	2	—	
4	« крагујевачки	3	—	—	2	1	—	3	3	10	—	2	—	
5	« крајински	1	1	—	2	1	—	—	6	10	—	—	—	
6	« крушевачки	2	—	—	1	2	—	—	7	4	3	2	—	
7	« моравски	5	—	—	2	3	—	1	6	6	1	1	—	
8	« нишка	—	—	—	5	—	—	—	6	2	—	—	—	
9	« пиротски	—	—	—	1	—	—	—	5	5	—	—	—	
10	« подрински	1	—	—	1	—	—	2	3	13	—	2	—	
11	« пожаревачки	2	—	—	1	2	7	—	2	4	15	—	—	
12	« руднички	2	—	—	—	1	—	2	5	3	—	—	—	
13	« смедеревски	2	—	—	2	2	—	2	6	3	—	—	—	
14	« тимочки	1	—	—	1	2	—	—	6	5	—	2	—	
15	« топлички	—	—	—	1	—	1	1	4	3	1	2	—	
16	« ужички	2	1	—	2	—	—	1	4	9	1	—	—	
17	« чачански	1	1	—	1	1	—	1	3	10	—	—	—	
18	Управе града Београда	2	—	—	1	—	1	—	—	18	—	3	1	
Свега:		32	3	3	28	20	3	15	83	137	6	19	1	

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 21. новембра 1910. године АБр. 1980. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Она би цену могла само тако примити, ако би на то пристали повериоци који би били надлежни да на то пристану — приредба коју смо горе већ учинили. Ако би се дружчије ово питање решило, онда

би то било, прво, повреда правила да и законски пуномоћници везују своје властодавце само дотле, докле се крећу у границама постављеним законом њиховом пуномоћству, а, осим тога, направила би се неправична разлика између случаја када је извршна власт тачна у својим послевима и случаја када она то није: у првом случају, купац, који се заодно са полагањем цене, имао би много мање времена да ову положи, јер би власт,

као уредна, хитала са одређивањем друге продаје, док би, у другом случају, купац био у много бољем положају, јер би имао, за полагање цене, много више времена, пошто би ту власт, као небрижљива у своме раду, одређивање нове продаје одуговлачила. Невршење законских одредаба од стране власти треба да има само ту последицу: да та власт за то буде одговорна, а не и то: да то невршење ствара за појединце извесно или извесна права и привилегије. То није ни најмање за препоруку да невршење закона од стране јавних органа буде извор правима појединаца, јер би то значило подстицати ове на то да желе да власти не врше законе! У осталом, ако би купац могао пуноважно положити цену све дотле док власт другу продају одредила није, без обзира на то што је онај рок од месец дана прошао, та би власт могла, сасвим дискреционарно, купцу дати дужи или краћи рок за измирење цене, на тај начин што би одуговлачила или журила са одређивањем нове продаје, а лако је разумети каквим неједнакостима, па и злоупотребама, може да одведе таква дискреционарна моћ полицијске власти. Напоследку, мишљење наше, код овога питања, иду у прилог брже наплате излицитиране цене: када купац зна да он, по истеку онога рока од месец дана из §-а 484., не може више цену да положи (ми претпостављамо, разуме се, да, у томе року, није друга продаја одређена), он ће, свакако, пре хитати са измирењем цене него када он има могућности да ову положи и после истека тога месеца, све дотле док власт није нову продају одредила.

На који начин купац непокретног добра полаже излицитирану цену? Овде вреди она иста правила која смо показали и код продаје покретних добара, јер је пропис става другог, трећег и четвртог §-а 483. општи, он вреди за све јавне продаје, имале оне за предмет покретне или непокретне ствари.

Према томе: купац непокретног добра мора, у начелу, цену положити у готовом новцу (§ 483. први став), наравно по одбитку овога што је он положио на име кауције, ако је ову положио и ако ју је положио у готовом новцу (§ 479.). Ово велимо стога што, као што нам је познато, има лицитаната који су ослобођени полагања кауције и што се, осим тога, може, на место готовог новца, дати за кауцију сигуран папир или сигурна залога покретних ствари или непокретног имања (§ 479. став трећи).

Став други §-а 483. вели: »Но купац, у колико би се из цене тако купљене ствари по реду првенства морао намирити, може на толико дати признаницу место готовог новца«. Тако, на пр., купац је добра први хипотекарни поверилац на њему, добро је изишло на продаји 10.000 динара а примање купчево од дужника износи 3.000 динара: купац ће излицитирану цену положити, према наведеном пропису, на тај начин што ће дати у готовом новцу 7.000 динара а за 3.000 динара квиту у том смислу да га је дужник у његовом потраживању измирио. Хипотекарни поверилац коме је његова хипотека,

с обзиром на цену по коју је добро продато и на ранг њен, бескорисна, мора, ако је он купац, положити у готовом целу куповну цену. Исто тако не би се могао овим прописом користити ни онај поверилац, купац пописаног добра, чијој тражбини још није рок и текао, и ако се он, иначе, налази међу повериоцима који се могу из излицитиране наплатити. Такав поверилац не може не положити у готовом новцу излицитирану цену нити, место тога, дати само своју признаницу, јер би то значило да се он наплаћује пре рока, нашта нема права (§§ 304, 320., 547., 605., 887., 888. Грађ. Зак.). За тога повериоца ће се, приликом распореда новца (§ 489. став први *in fine*), издвојити, из излицитиране цене, онолико колико је за његово измирење потребно, и то ће се задржати у каси судској до времена када рок потраживања тога повериоца дође (*arg.* из §-а 104. Зак. о Ст. Пост.). Јер, тај факат да се над неким лицем врши егзекутивна наплата (стање к је се, у француском праву, зове *la déconfiture*), не одузима томе лицу бенефицијум рока: повериоци, чијим тражбинама рок још није истекао, не стичу тиме право на наплату, већ могу једино тражити обезбеђење својих примања, ако су остали услови за то испуњени (§ 605. у вези са §§ има 376. à 419. Грађ. Зак.). Само онда ако је над лицем, чија се добра јавно продају, стечај отворен, отпадају рокови његовим дуговима чија се наплата може одмах тражити (§ 27. Зак. о Ст. Пост.).

Напоследку, трећи став §-а 483. садржи ову одредбу: „Исто тако и онај купац, који ништа нема тражити од господара продане ствари, ако га поверитељи за чији се рачун добро продаје, за новог дужника приме, а дотадашњег дужника за толико ослободу, не мора готов новац положити, него ће поверитељи писмено о томе изјаснење, влашћу потврђено¹⁾, полицијској власти предати“. Сличан пропис налази се и у §-у 152. аустриског закона о извршењима (*Exekutionsordnung*), у коме се, прво, као што знамо, вели да је купац на јавној продаји (*der Ersteher*) дужан положити, у року од четрнаест дана од дана извршене продаје, једну четвртину од излицитиране цене (*Meistbot*), па се, затим додаје: „Von weiteren Barerlagen ist der Ersteher in dem Masse befreit, als die Pfandgläubiger, deren Forderungen aus dem Meistbote voraussichtlich zum Zuge gelangen, mit der Uebernahme der Schuld durch den Ersteher einverstanden sind...“, што ће рећи, да купац не мора остатак цене положити у готовом новцу, ако га они заложни повериоци, за које се предвиђа да ће се наплатити из излицитиране цене, приме за дужника. Овај пропис аустриског закона

¹⁾ Када је продаја вршена у случају стечаја, тада, по једном решењу Државног Савета од 27. Августа 1902. год. бр. 5600. (Мил. Вукићевић, *Збирка одлука Државног Савета*, стр. 134.), и интабулисани повериоци, као купци на јавној продаји, морају положити готов новац: „... с тога, вели се у том решењу, што је купљено имање продато по наредби суда, као имање стечајне масе, са наредбом да се новац пошаље суду, на распоред према прописима §§ 8., 91., 92., 101. и 103. стечај. пост.“.

о извршењима тачнији је од става трећег §-а 483. нашега Грађ. Суд. Поступка, у толико у колико, по њему, купца на лицитацији могу примити, пуноважно, за дужника само они заложни повериоци „deren Forderungen aus dem Meistbote voraussichtlich zum Zuge gelangen“, док речени став §-а 483. говори о повериоцима „за чији се рачун добро продаје“, пошто може бити, и бива, да један поверилац, за чији је рачун добро узето у попис, не може ни најмање да се, из излицитиране цене, наплати: тај поверилац је, узмимо, био хирограферни преписа, и сва излицитирана цена је исцрпљена ранијим заложним повериоцима. Разуме се да такав поверилац не може ослободити купца, у мери свога потраживања, плаћања, у готовом новцу, излицитиране цене, тиме што би га примио за дужника, јер би то значило повредити право првенствене наплате оних заложних поверилаца. Наравно, да ни обавеза коју би купац таквом повериоцу дао не би вредела, као обавеза *sine causa* (без основа).

Да ли купац на јавној продаји може исплатити директно повериоце дужникове, и, место готовог новца, предати извршном органу њихове квите? Без сумње да он то може учинити, јер то излази *a fortiori* из §-а 483. став други и трећи. Само, купац који тако непосредно плаћа дужникове повериоце ризикује да буде оштећен, а на име онда ако погрешно плати неком који не долази међу повериоце који се могу наплатити из излицитиране цене: за ове последње повериоце то не би имало никакве правне важности, и купац би, по § 894. Грађ. Законика, морао поново тим повериоцима положити оно што је једном већ платио¹⁾. Разуме се да купац има право на повраћај те суме од повериоца коме ју је погрешно исплатио (§ 894. у вези са §-ом 902. Грађ. Зак.).

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Ж. Перић

СУДСКА ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(СВРШЕТАК)

Ако је деликт *flagrant*, они врше изузетне атрибуције које су поверене у овоме случају прокуратору републике. Члан 49. зак. о крив. поступку овако гласи: „у случају *flagrant délit* или у случају захтева од стране старешине куће, они ће саставити протокол, примиће изјаве сведока, изаћиће на место и извршити друге радње за које су у реченим случајевима надлежни прокуратори републике, све по формама и по правилима која су прописана у глави о прокураторима републике“.

Међу тим они су дужни да се уздрже или да се повуку чим прокуратор републике, чији су они само помоћници, сам

¹⁾ Француски правници вели: *Qui paye mal paye deux fois* (ко рђаво, т.ј. ономе коме не треба, плати, плаћа два пута).

приступи овим актима у колико их он не делегира да продуже ове радње или да га замене. Пошто су извршили ове радње било по званичној дужности, било овлашћењем, помоћни органи судске полиције дужни су да пошаљу без одлагања прокуратору републике доставе које су примили или протоколе које су саставили.

Ако деликт није *flagrant*, атрибуције ових службеника ограничене су на следеће:

1°. они примају доставе о злочинима или преступима који су учињени у местима у којима они врше своје обичне функције;

2°. они предају без одлагања ове доставе прокуратору републике;

3°. они га извештавају, осим тога, о свима злочинима и преступима за које сазнаду при вршењу своје дужности, и предају му сва извешћа, протоколе и акта која се на њих односе.

Тако, осим случајева *flagrant délit*, функције помоћних органа ограничене су на примање и предају извешћа, доставе, саопштења; они не врше никакву радњу ислеђења, осим ако имају специјалну делегацију за то било по закону или од судије; они не врше никакву радњу гоњења. Они су као предстража суда, која има једну мисију да прибира гласове, извештаје, тужбе које означају преступе или злочине и да их одмах спроведе.

Из овога се види да помоћни органи прокуратора републике имају изузетно шира овлашћења само у случају *délit flagrant*, и да им је ова власт ограничена кад деликт престане бити *flagrant*. Пољски и шумски чувари могу да ухвате окривљеног само кад су га *изненадили на делу*; мимо овог случаја они могу само да пошаљу извештаје или протоколе. Прокуратори републике могу да врше констатацију злочина само у случајевима *flagrant délit* или захтева старешине куће. Мимо ова два случаја, они могу само да захтевају од истражног судије да испеди дело. *Помоћни органи* који врше само особене атрибуције прокуратора републике, врше их као и овај магистрат само у случају *flagrant délit*; мимо овога случаја, они могу само да му предају доставе које су добили.

2. Истражни судија.

Истражни судија је редован судија, ереског суда или заменик у истом који је декретом одређен да врши ислеђење.

Истражни судија има својство и по том непокретност која припада сваком судији, редовном или заменику. Члан 55. зак. о крив. поступку прописује да се истражне судије бирају између судија грађанског суда у коме служе. По декрету од 1. марта 1852. они могу бити такође изабрани и између судија заменика. Но, у духу закона ислеђење се поверава првенствено редовном судији. Међу тим по изузетку може бити поверено и судији заменику. Шта више у судовима у којима има само један судија и у којима потреба службе то захтева, извршна власт може делегирати једног судију заменика да врши дужност иследног судије

не као заменик редовног судије, него да врши потпуно ову функцију као и редовни судија који је за то одређен.

Истражни судија делегира се декретом на ову дужност за три године (чл. 55. зак. о кр. пост.), но, он може бити смењен са ове дужности и пре рока од три године: као иследник он се може да смењује *ad nutum*, али је непокретан као судија.¹⁾

Ове функције истражног судије не мењају ни у чему положај судије и његов ранг у суду.

У принципу само је један истражни судија за срез, али их може бити постављено више у срезovima у којима потребе службе то буду захтевале. Сада их у Паризу има 25, у Лиону, Руану и другим неким местима по 2.

Ако би истражни судија био спречен да врши дужност одсуством, болешћу или ма каквим другим узроком, у варошима у којима има само један истражни судија, првостепени суд одређује једног од својих судија да га замени.

Истражни судија је део суда: он може узети учешћа у суђењу ствари које су пред судом или одељењем чији је члан. Само у суђењу предмета које је он ислеђивао не може суделовати. Он може да суди било у суду за преступна дела кад предмет који подлежи овој јурисдикцији није један од оних које је он ислеђивао, било у кривичном суду, у свима предметима, које није ислеђивао.

Од закона од 17. Јула 1856. г. истражни судија има два својства: он је *службеник судске полиције и истражни судија*. Важно је разликовати у коме својству он ради. Као чиновник судске полиције он је под надзором главног прокуратора и апелационог суда, али као истражни судија он не може да прима од ових власти ни наредбе, ни упуства; против његових одлука има места жалби оптужној комори. У једном и у другом својству он сâм има у обичним случајевима право ислеђења злочина и преступних дела, то што обухвата констатацију и верификацију деликтносног дела, као и свих околности које су такве природе да открију виновника или виновнике. Да се ово изврши, испит оптуженог или сведока, претреси, узалђење хартија или других предмета корисних за манифестацију истине могу бити потребни. Истражни судија приступа овим разним актима писменим и тајним ислеђењем, али у извесној мери контрадикторним у колико се оно квалификује као *приаретно*, на супрот *дефинитивном* ислеђењу које је усмено и јавно и које се врши у суду јурисдикције која је надлежна да суди о судбини оптуженог. Припремно ислеђење које је једна компликација поступка, уведено као гаранција против неправедног гоњења, *неизбежно* је код злочина; у преступним делима оно је *факулгтивно* пошто државни тужилац може за ова дела директно да оптужује судовима, који су дужни да их казне. Истражни судија једини је надлежан у обичним стварима да донесе против оптужених *наредбу о довођењу* (*mandat d'amener*) по којој могу

бити силом доведени пред њега у циљу саслушања, и само он може у принципу донети решење о превентивном притвору.

У случају *flagrant delit* истражни судија може *по дужности* и без провокације од стране државног тужиоца или грађанске стране да отпочиње и леђење.

Функција истражног судије једна је од најзвишенијих и најтежих које постоје. Овај магистрат располаже свом друштвеном организацијом да би пронашао злочинце; пред њим нема затворених врата, неприкосновених домова, ујемчених слобода; његова је власт таква да се никаква друга власт не може с њом поредити.¹⁾

За противзаконе поступке у вршењу своје службе он је одговоран као и прокуратор републике. Његова одговорност зависи од озбиљности кривице и подлежи особеним условима којима је циљ да заштите функционисање правде. Ако дело које је учинио истражни судија у вршењу своје дужности конституише злочин или преступ, приватни спрам кога је учинио може прво да се обрати главном прокуратору који има једини вршење јавне акције. После тога, жртва представља грађанску страну путем интервенције пред истражном магистратуром или судом. Ако дело не конституише ни злочин, ни деликт, повређена страна може да тражи накнаду штете оптужењем судије које се примењује на истражног судију као и сваког другог чиновника судске полиције.

У својим односима са владом и ако је истражни судија непокретан као судија, његова функција као иследника остављена је дискрецији извршне власти. Ислеђење се поверава декретом и пре истека рока од три године.

Да видимо још само однос овога магистрата са прокуратором републике.

Законик о кривичном поступку даје право прокуратору републике да интервенише у сваком ислеђењу и да захтева доставу података (члан 31.). Ово право припада и главном прокуратору на основу његовог права надзора и министру правде као врховном шефу магистратуре.

Али како се ово законско овлашћење тиче интереса оптуженог, законик је регулисао ово право доставе (саопштења) одређујући његово трајање. Прокуратор републике не може више од 24 сахата да задржи досије ислеђења, који му је званично достављен.

Чланови 57. и 279. зак. о кривичном поступку прописују да ће истражне судије у погледу на функције судске полиције бити под надзором главног прокуратора код апелационог суда.

Овај надзор може се вршити опоменом а према околностима оптужењем апелационом суду. Доиста, ако и мимо опомене, има поврата, главни прокуратор може оптужити небрежљивог истражног судију апелационом суду. У случају констатованог небрежења, апелациони суд изриче дисциплинску наредбу истражном судији да буде тачнији и осуђује га на трошкове. Осим неких специјалних случајева и других (злочина и преступа које судија учини у вршењу својих функција) главни прокуратор не може да ради ни-

какав акт који припада судској полицији. Ако се дакле главни прокуратор не слаже са истражним судијом о опортуности каквог одређеног акта, он има да захтева преко прокуратора републике шта хоће, али не може издавати наредбе истражном судији. Ако истражни судија одбије тај захтев он се може жалити оптужној комори. У ствари, истражне судије достављају посредовањем прокуратора првостепеног суда недељно извешје шефу државног правобранства суда и овај им упућује примедбе по којима треба да се управљају. Ове мере: 1°. примедбе хијерархијски упућене, 2°. правно средство оптужној комори, 3°. хијерархијски бламаж ако је судији оскудевала потребна спрема и чврстина, — довољне су да осигурају надзор који закон даје главном прокуратору над истражним судијом, тако да му није потребно право *директног наређивања*, које би манифестовало несносно мешање у саму функцију истражног судије.

* * *

Организована на овај начин судска полиција у Француској, осигурава потпуно јавну сигурност и задовољава захтеве казнене правде и грађанске слободе, штитећи довољно права и интересе које има мисију да чува. Не можемо се овде упуштати у детаљније излагање свих оних аката и разних операција које врши судска полиција у својој мисији *истраживања, гоњења и ислеђења* кривичних дела, јер би то био предмет много веће студије, у коју нам није могуће улазити због само ограниченог простора овог листа. Материја судске полиције чини једну повећу партију науке кривичног поступка, и ми смо у овој расправи само сумарно изложили функцију ове установе из разлога које смо изложили у почетку ове расправе. Пројектом закона о средским судовима као што смо рекли, намерава се нова организација наше истражне власти преношањем ислеђења кривичних дела на средске судове и одузимљу ове функције полицијским властима које сада врше кривична ислеђења. О овоме пројекту и овој намери ми ћемо дискутовати у своје време, кад се буде приступило овој реформи и будемо видели сâм пројекат. Изложили смо овде сумарне атрибуције судске полиције у Француској да би се видело како је ова власт организована у овој земљи, познатој због своје добре организације истражне власти, која нам може најбоље показати пут којим треба ићи у решењу овога важног питања: организације истражних власти, и регулисање њених функција. Објективна, стручна и озбиљна студија ових деликатних питања потребна је у самом оном јавном интересу у коме се приступа овој реформи, јер може допринети добром законодавству о истражној власти, чији садањи дефекти и махне задају толико бриге. Из тих консидација и приказали смо организацију ове власти у Француској, чија нам студија још и у другим земљама може бити само од користи у решењу поменутог питања.

Милош М. Станојевић
судија.

¹⁾ Garrand.

¹⁾ Garrand.

„АДМИНИСТРАТИВНА УПОТРЕБА ОРУЖЈА

ОРГАНА ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ И ВОЈСКЕ
с нарочитим погледом на права Аустрије, Пруске,
Средње Немачких Држава, Енглеске, Француске и
Италије*.

од
Д-ра Аугуста Вилфлинга.

(СВРШЕТАК)

Но у Италији је ипак изриком допуштена употреба оружја и без икакве опомене, ако је ова немогућа услед побуне и отпора. Изузимајући те специјалне одредбе, у којима је употреба оружја у несумњиво редовној служби карабинера допуштена, и у случајеве престога пасивног отпора, изгледа да талијанско право иначе допушта употребу оружја само према активном отпору.

По француском праву и без присуства судских и административних власти жандармерија под извесним околностима може доћи у положај, да изузетно употреби оружје и у случају самог пасивног отпора масе.

Жандармерија само у појединим државама има задатак да чини употребу од оружја и према личностима које беже или ради осујећења покушаја убиства.

При том се разликују две групе:

Понека права дају овлашћење жандармерији на употребу оружја, сем према бегунцима, и „за транспорт поверених и као опасних означених злочинаца“ (баденски закон о жандармерији § 36.), „приликом бегства притвореника који се транспортују због тешких злочина или приликом хватања осуђеника“ (базелска службена инструкција § 45.), „према злочинцу који је предат ради транспорта“ (виртембершка службена инструкција § 48.), и још за осујећавање покушаја бегства злочинаца које су сами жандарми ухватили на делу и притворили их због злочина.

Аустријски закон о жандармерији са свим кратко нормира употребу оружја: „За осујећавање покушаја бегства опасних злочинаца, ако нема никаквог другог средства за задржавање од бегства“.

Постављање таквих одредаба доводи до највећих тешкоћа. Н.пр. израз „опасан злочинац“ у аустријском закону пружа разноврсна тумачења: да ли су то личности, које су због злочина (у казниено-правном смислу) осуђене и предате жандарму ради транспорта, или такве, које су жандарму означене као сумњиве због „злочина“, или што хи је он сам ухватио на самом делу? Да ли се ту имају разумети и оне личности, које се налазе у истражном притвору због сумње за какво опасно злочинство? Најзад под „опасним злочинцима“ могу се разумети и такве поторне личности, које су већ осуђиване због злочина, а сада се притварају из буди каквог разлога (н.пр. због прошње или због скитничења, због недопуштеног повраћаја из прогонства, или због каквог обичног иступа).

Баденски закон допушта употребу оружја у случајевима бегства опасних злочинаца који су по категоријама на-

бројани у закону, ако су ухваћени на делу, и приликом транспортовања поверених осуђеника, ако су они означени жандарму као „опасни“.

Базелска службена инструкција говори такође о двојаким случајевима употребе оружја приликом бегства злочинаца ухваћеног на самом делу.

* * *

Пошто је одлучено, да се преведе и на српском језику штампа цело ово дело, принуђени смо прекинути даље штампање реферата о њему. Читаоци ће имати српско издање горњег дела кроз неколико месеца.

Д. В. Банић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЈМА

од

Д-ра Аугуста Миричке

јавног редовног професора права на чешком универзитету у Прагу

(НАСТАВАК)

Ако је сам издавач новина одговорни уредник, онда је за престанак ове његове функције довољно, кад он јави власти, да више неће бити одговорни уредник. Да ли је он једновремено именован другог уредника или не, без значаја је у овом погледу. Али овде треба остати при томе, да правни основ престанка својства одговорног уредника не лежи у оној пријави, него у дотичној одлуци издавача, која се овом пријавом само у спољњем свету манифестује. Из овога следује, да ако се ова одлука на други довољан начин манифестовала, на пр. тиме што је издавач на место своје поставио другог одговорног уредника, да он сам и онда престаје бити одговорни уредник, ако ова промена није пријављена власти. За ово се можемо позвати на § 10. ал. 3. аустријског закона о штампи.

Зацело не може никаквој сумњи подлежати, да као одговорни уредник постављено лице не престаје то бити с тога, што своју функцију не врши, то јест што не испуњава законом наложене му дужности, нарочито у погледу испитивања садржине периодичног штампаног списка у казниено-правном правцу. То већ следује из тога, што суштина немарљивости с гледишта права о штампи лежи баш у небраћању пажње на ове дужности од стране одговорног уредника. Кад би према томе он, занемарујући своје дужности, престао бити одговорни уредник, онда он, логички, не би могао ни бити кажњен за немарљивост у области права о штампи.

Одговорни уредник не може се својих законских дужности ни тиме ослободити, што ће привремено поставити себи заступника. Другачије би ствар стајала у случају, кад би таког заступника поставио сам подузетник новина или бар кад би то са његовим пристанком било. Онда би се поставило питање: да се није управо намеравало на и извршило преношење одговорног уредништва, дакле поста-

вљање другог одговорног уредника, и ако само за у напред ограничено време. Зацело је то питање појединог случаја.

Такав један случај очевидно има пред очима § 10. ал. 3. аустријског пројекта од 1902. године, када одређује, да ће издавач, у случају привремене препреке одговорног уредника да води (одговорно) уредништво, или његове привремене неспособности за то, поставити заступника за време трајања препреке, на кога се онда за време док води одговорно уредништво примењују прописи, који се односе на одговорног уредника. Али не може никаквој сумњи подлежати, да у таквом случају одговорни уредник у смислу закона о штампи није првобитно постављено, привремено спречено или неспособно лице, него т. зв. заступник. Према тома у ствари постоји промена у личности одговорног уредника, и одиста не може се увидети, зашто се то у пројекту јасно не каже. Јер о заступнику важи у формалном и стварном погледу све оно, што је о одговорном уреднику наређено. На сваки начин он мора имати особине, које се траже за одговорног уредника (ал. 2. § 10.), што би по тексту цитираног § 10. ал. 3. пројекта могло изгледати сумњиво. Према томе схватањем да постоји само заступништво ствар се само излишно комплицира.

VI.

Време је, да се у кратко обазремо на оне приговоре, који се с разних страна чине против овде заступаног гледишта, по коме се у постављању одговорног уредника има гледати једини конститутивни елемент ове институције.¹⁾

Кад се противници овога гледишта позивају на историју развића установе одговорног уредника, онда се на то, с обзиром на оно што је горе (под II) у овом погледу изнесено, има одговорити, да ток постајања ове институције ни најмање не стоји у противречности са досада утврђеним начелима.

Даље се приговара, да је закону о штампи непознат појам *подузетника* односно *власника* штампаног периодичног списка, од кога по нашем мишљењу зависи постављање одговорног уредника. То је зацело истина. Јер у аустријском закону о штампи, као и у немачком, не говори се о власнику односно подузетнику штампаног периодичног списка.²⁾ И кад аустријски закон о правима твораца од 26. децембра 1895. № 197 RgBl. у §§ 17.—19. а и његов претходник, патент од 19. октобра 1846. (упор. поглавито § 1.), говоре о *својини на литерарним*

¹⁾ Такве приговоре поглавито чине Kloeppel cit. 364, Buri, у Zeitschr. f. d. ges. Strafrechtswissenschaft, B. 16, S. 48, Sládeček, cit. 59, Schwarze—Appelius, Reichspressgesetz, 4 Aufl. 48 и Gaze, у Goldt. Arch. f. Strafr. B. 52, S. 536. Упор. и излагања заступника државног тужиштва при одлуци царевинског суда од 28. априла 1903. B. 36. № 79 (S. 215).

²⁾ § 19 ал. 2. владиног пројекта закона о штампи наређује, да под казну потпада, поред издавача штампаног периодичног списка и *власник*, ако он са знањем допусти, да на истоме буде једно лице лажно као одговорни уредник именовано. Али ова је одредаба у § 18. закона ограничена на издавача (упор. Материјал у Goldt. Archiv, Bd. 22, S. 166, 178 и 187).

Универзитетска Библиотека
 то они онда зацело мисле на сасвим другачију врсту права; и то подразумева се у последњем закону под тим управо право твораца, а у првоме право својине на литерарном производу као телесној ствари у смислу грађанскога законика, дакле право, чији предмет може истина чинити и периодични штампани списи, али ипак само у колико су у питању бројеви или свеске, који су већ штампом публиковани или бар у рукопису за публиковање припремљени.

Ипак не може подлежати сумњи, да је издавање периодичних штампаних списа (новина, часописа) онако, како се то у току времена створило, једно предузеће, које према околностима представља врло знатну имовинску вредност, да оно — исто онако као трговачко, занатлијско или фабричко предузеће — чини саставни део имовине овлашћенога, било физичкога било правнога лица, и да ово овлашћено лице, исто онако као што има право располагања целим предузећем (отуђењем, залагањем и т. сл.), несумњиво има права да издаје све унутрашње организаторске и административне наредбе, које за погодне сматра. У ове наредбе долази поглавито ангажовање потребнога персонала за уредништво. Из овога следује, да је ствар подузетника новина да и одговорнога уредника постави и да име његово достави власти, ако то закон захтева. Ако постоји, као у садашњем аустријском закону о штампи, пропис, да се намеравао издавање периодичнога штампаног списка има власти претходно јавити, онда је по себи разумљиво да је и то дужност подузетника новина, из чега следује, да се подузетник у овоме смислу и издавач аустријскога права, коме је у 10. зак. о штампи наложена сада означена дужност, по правилу — и ако то не мора да буде — поклапају.

Сасвим се јасно огледа овде заступано гледиште у аустријском владином пројекту од 1902. године, који у трећем одељку § 10. изрично на издавача преноси обавезу, да се постави заступник одговорном уреднику у случају његовог привременог спречавања или његове привремене неспособности, као и дужност достављања истог заступника власти. У пројекту одбора од 1906. године појављује се у осталом и власник периодичнога штампаног списка, који се у § 30. ал. 3. чини одговорним поред издавача истога за новчане казне, изречене поводом важњиве штампаним списом учињене радње.

Што на против садашњи закон о штампи изрично не спомиње власника или подузетника периодичнога штампаног списка, и не налаже му никакве нарочите дужности, то по моме мишљењу доказује само толико, да је за законодавца принципијелно равнодушно, у чију имовну — правну сферу предузеће долази. Али ова је појава за решење нашега проблема тако без значаја, као што је на пр. са казнено-правног гледишта без значаја, кад казни законик ништа не спомиње о подузетнику или власнику кога рудника, фабрике, бродовља и т. сл., премда машиниста и друга, од истих

постављена, лица подлеже по изричној законској одредби поштреној казнено-правној специјалној одговорности.

С овим стоји у извесној мери у вези један други приговор, који се у томе састоји, да по мишљењу, које ми заступамо, постављање одговорнога уредника претпоставља *приватно правни уговор*, од чије би судбине, у колико она додирује његову важност и трајање, онда морао зависити и правни положај и одговорност одговорнога уредника.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Превео

Д-р Д. Аранђеловић.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Мајмуница показала убицу. »Daily News«, у једном од последњих бројева, износи пред своје читаоце један веома интересантан и истинит случај, у коме је једна мајмуница ухватила убицу свога газда.

Далеко од нас, за неколико хиљада километара, у енглеским колонијама, налази се место Стрет-Сетелмен. У томе месту бавио се кратко време један црнац, који је са једним дресираним медведом и мајмуницом давао продукције по околини. Њему је помагао на томе послу и његов син, који је после сваке такве продукције скупљао од присутних новаца. На тај начин они су зарађивали прилично новаца. Једног јутра у близини Стрет-Сетелмена, у шуми, нађени су убијени стари црнац, његов син и медвед. Мајмуница која је без сумње успела побећи од убица, била је на дрвету кад је на лице места дошла полиција. Кад су лешеве однети пред прво полицијско одељење, са њима је пошла и мајмуница.

Пред полицијским одељењем беше се скупила маса радозналост света. Мајмуница, која је дотле била мирна, у моменту се разјари и скочи на једног од присутних, који се није могао одбранити од њених нартаја. То бејаше повод полицијцима да нападнутог притворе, који после малог устегања признаде, да је он био саучесник убицама, који вођу опљачкаше и извршише убиства.

Крађа и телефон. Да случај може често да осујети рђава дела, најбоље се види из следећег догађаја, који опишује журнал »Police Chronicle«.

Дежурна телефонскиња у централној станици у Лондону, пре неколико дана, случајно обрати пажњу на један разговор, који се водио и чија је садржина заинтересова.

Један од говорника, вероватно искуснији, саопштавао је другоме, како би веома згодно могао извршити крађу једној дами, која је тог момента допутовала возом и одвезла се у хотел »West End«, само ако би се постаро да одмах набави један кофер, и том му приликом опише величину и боју кофера те даме. Са таквим истим кофером он би могао ући у тај хотел и у згодном моменту

променути са госпођиним, у коме су биле све њене драгоцености. Даље је предлагао први говорник другоме, да би требао да заузме собу до госпође, и кад се за то укаже прилика да изврши »случајну« размену са њеним кофером.

Други говорник се двоумио да ли да пристане на ову понуду, но најзад је пристао, и тиме се њихов говор завршио.

Дежурна телефонскиња одмах је о целом разговору, помоћу телефона известила полицију, одакле је у поменути хотел упућен полицијски орган, који је крадљивца ухватио чим је овај у хотел са кофером ушао. Претресом кофера утврђено је, да у истом сем сламе и хартија није ничега било.

Овај је случај интересантан и по томе, што је телефонскиња била у положају да размишља: сме ли она да призна да је приватан разговор на телефону слушала, и тиме се огрешила о тајну своје службе? или пак да дозволи да се крађа изврши.

Полицијске значке. У Немачкој је ових дана уведено, да полицајци, који говоре стране језике, носе нарочите значке у виду жетона. Тако, који говоре француски, носе на жетону облик француске заставе; који говоре енглески, носе у жетону укрштenu заставу Енглеске и Сједињених Држава, и најзад, који говоре есперанто (њих највише има) носе жетон са зеленом звездом. Да ће ово бити велика олакшица странцима излишно је и говорити.

Дедективи пси. 29. октобра ове године, покрадена је једна кућа у Петрограду и из исте однето разних ствари. По наређењу управника завода за дресуру полицијских паса, одмах су са полицијским чиновником, послати на лице места пси: »Мирта« и »Хели« (који су до сада више крађа открили). Кад им је дато да ођуше место са којих су ствари украдене, они су затим повели чиновника до једне кафанице, и кад су пуштени унутра, они почну лајати на двојицу раденика, који су седели за столом. Ови раденици одмах су ухапшени и признали су да немају уредног занимања нити сталног домицила, а доцније су и крађу ових ствари признали.

Истог дана употребљена су оба ова пса, ради трагања за другом једном покрађом, али су овог пута показали мало енегрије за тражењем крадљивца сигурно зато, што су били заморени првим трагањем.

Пре недељу дана, са железничке станице у Москви, украдени су 15 комада прагова. Кад је за ову крађу употребљен полицијски пас »Бујан« он је пратиоца довео у једно двориште, у коме је баш тада један бивши службеник железнички цепао украдене прагове.

Ново оружје. У Немачкој је уведено, да од сада њихови полицијски органи носе поред осталог оружја, и гумене палице.

А. Ј. А.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Окружни школски одбор, а не збор општински, надлежан је да одлучује о састављању и одвајању школских општина.

Збор општине р... на дан 30. августа 1910 год. донео је одлуку, да се општинска судница пренести за школу, и услед тога да се деца не шаљу у школу цр...ј., као и да се ради овога истој општини за овај циљ не издаје школски прирез у 484-77 дина. Овим је, дакле, решено, да се општина р... одвоји од школске цр...ј. општине.

Надзорна власт нашла је, да је ова зборска одлука противна закону из ових разлога:

Члановима 12., 13. и тач. 6. чл. 64. закона о народним школама прецизирано је, ко је надлежан за отварање школа, одређивање места за састав школске општине, као и за одлучивање о томе, да ли ће се место одвојити од своје дотадашње школске општине, или спојити са другом. Тачком 6. чл. 64. закона о народним школама изречно је предвиђено, да је окружни школски одбор надлежан да одобрава састављање и одвајање школских општина.

Као што се из акта види, окружни школски одбор на својој седници од 27. децембра 1909 год. № 1330, донео је своју одлуку поводом овог питања, и одлучио: да села општине р... Р... и Р... остану и даље у саставу школске општине цр...ј., да се деца одмах упуте у школу и т. д.

Мимо ове одлуке окружног школског одбора, засноване на закону, збор те општине узео је у решавање питање, које не засеца у делокруг његове надлежности, и одлуком својом од 25. јула 1910 године № 663, решио, да се подигне школа у Р... и образује засебна школска општина на Р... и Р..., одвајањем од досадашње школске општине цр...ј....

Како је оваква одлука зборска неправилна, јер нема законског ослонаца, то ју је надзорна власт, на основу чл. 152. зак. о општинама, задржала од извршења и сва акта послала Министру Унутрашњих Дела.

Министар Унутрашњих Дела слажући се са посматрањем надзорне власти, доставио је овај предмет Државном Савету на коначно решење.

III. Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано, па га је, на основу чл. 152. зак. о општинама, одобрио.

Одлука од 8. октобра 1910. године № 9900.

Јос. К. Ст.

Одлука опште седнице Касац. Суда од 17. VIII 1910. № 7876.

Назаренство је кажњиво као дело из § 102. казн. зак. а не као дело из § 207 тач. 1. ист. законика.

Код александријачког првостепеног суда били су оптужени М. М. и В. М. за то, што су једнога дана месеца априла 1905. г. наговарали поједине људе у селу Суботинцима, да из православне вере пређу у назаренство, омаловажавајући православну

веру. И александријачки првостепени суд је нашао, да у оваквој радњи оптужених што су признали да код својих кућа врше назаренске обреде, који се обреди противе правилима источно православној вери или које друге вере признате у Србији, стоји дело из § 207 тач. 1. казн. законика, и за исто је пресудом од 15. јануара 1909. г. № 1131, осудио са по две године дана затвора.

Апелациони Суд по жалби држав. тужиоца и оптужених расмотрио је акта и својом пресудом од 12. марта 1910. № 1284 одобрио је напред поменути пресуду првостеп. александријачког суда.

Но по жалби држав. тужиоца и оптужених, Касациони Суд расмотрио је акта и поништио је пресуду Апелационог Суда својим примедбама од 5. Јуна 1910. № 7163, а са разлога:

„У § 207. тач. 1. казн. законика предвиђено је као казнио дело јавно, писмено или усмено хуљење на Бога и веру, или исмејавање њихово. Како се међутим исмејањем по (вом) оптужењу не утврђује, да су оптужени, вршећи богомољу по назаренским обредима, чинили коју од напред поменутих радња, то суд није могао узети да овде стоји представљено дело казнио по поменутом законском пропису. Али, како оптужени и сами признају, да су чланови друштва које назаренску веру исповеда, а међутим догме ове вере противе се правном поретку који у данашњем друштву постоји, а испуњавање њихово спречава извршење закона и законитих наредаба власти што је битно по државу и њене интересе, онда је Апелациони Суд био дужан да оцени, да ли у овој њиховој радњи не стоји дело из § 102. казног законика, имајући у виду, да су и оптужени у томе смислу схватили ову своју нову веру, тим самим што признају да као назарени један од њих није хтео примити пушку у српско-бугарском рату, а други да није хтео положити заклетву по извесном спору, за шта су по његовој представи и осуђивани“.

Апелациони Суд није примио ове примедбе Касационог Суда већ је дао следеће противразлоге:

„Ове примедбе Апелац. Суд не може да прими како са разлога у пресуди изнесених тако још и са тога:

Одредба § 102. крив. законика предвиђа и казни такво друштво, које би своје суштествовање, своју цел или своје устројење од постојећег у земљи правитељства крило, или које би за цел и задатак имало буди какве мере прављења, које би ово у земљи предузимало, као и извршење закона незаконитим средствима сметало, осујећивало или обеснажавало“.

Удружења назарена нити врше своје обреде кришом од власти кријући свој циљ и организацију, нити се може узети, да је њихова организација и рад у опште управљен против јавног поретка у земљи у онаком смислу како то предвиђа одредба § 102. крив. законика, па да би се кривица оптужених као назарена, односно као приврженика тих удружења, могла подвести под одредбу § 102. кривичног законика.

То се не да извести ни из тога што је оптужени М. признао да није хтео да прими пушку у српско-бугарском рату, а В. да положи заклетву по једном спору, јер свака од ових радњи сачињава за оптужене засебну кривицу за коју су били и осуђени.

На против опште је познато, да су удружења назаренска чисто верска са једним новим правцем, који се по својим обредима и догмама разликује и противи обредима и догмама како источно православној цркви тако и осталим признатим верама код нас. Но ако се у догмама њихове вере налазе као конзеквенце истих и по која правила, која се косе са законским одредбама, то није доказ да су то верска удружења организована против јавног поретка у држави; њихова вера то проповеда као конзеквенцу њихових верских догми и верских убеђења, али се удружења за остварење истих не служе *незаконитим* средствима и мерама којима се иде на то: да се спречава, смета, осујећује или обеснажава извршење закона, па да би њихова организација и рад могли доћи под ударац одредбе § 102. крив. законика. Ови својим проповедима утичу само на верско убеђење лица. Дакле за постојање дела из § 102. крив. законика тражи се, да учесници дотичних друштава за исповедање њихових начела или догма употребљују *незаконита* и *насилна* средства против извршења закона. А код назаренских друштава тих елемената нема.

Касациони Суд у својој општој седници од 17. августа 1910 г. № 7876, усвојио је примедбе свога I. одељења, а противразлоге Апелационог Суда одбацио.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Манол Колев, Младен Стојанов и Петар Василев, извршили су 2. овог месеца убиство у Софији, па су затим побегли вероватно у Србију.

Манол је стар 22 године, раста високог, лица црвеног — опаљеног, незнатно прџастог носа, очију црних, бркова малих; Младен је стар 23 године, средњег раста, очију црних, на глави има белегу од ране; и Петар је стар 22 године, раста средњег, очију плавих, опаљеног лица као и први. — Акт Управе града Београда Бр. 42465.

Димитрије Здравковић, бив. кафеџија из Београда, има да одговара за утају, али се налази у бегству. Он је стар 41 годину, средњег раста, косе и бркова црних. — Акт кварта палилушког Бр. 9434.

Пеја Силчев из Ст. Загоре (Бугарска) или **Коста Нешковић** из Скопља, украо је 22. овог месеца 18 наполеондора Милану Колеву из Бугарске, кад су били на спавању у хотел „Петрограду“ у Београду. Он је средњег раста, добро развијен, црномањаст, косе велике, необријан, бркова црних пуних, јагодица развијених. Од одела је имао на себи дугачак зимски капут сиве боје са пругама, такве исте

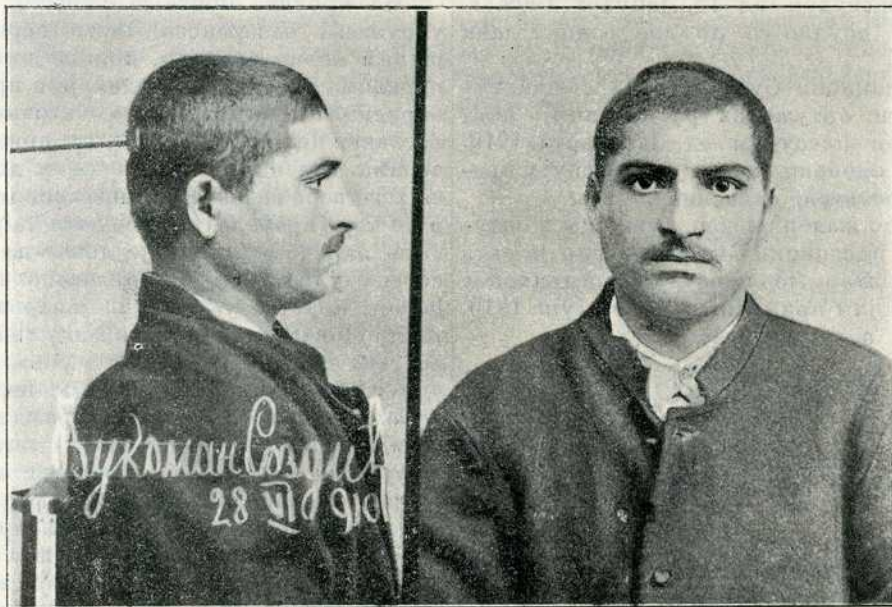
WWW.UNILIB.RS

панталоне, на глави је имао астраганску шубару и на ногама ципеле на шпирале. — Денеша кварта савањског Бр. 10519.

Вукоман - Вуле - Саздић и Богосав Ивановић, осуђеници београдског казненог завода, чије слике износимо, побегли су 19. овог ме-

номањаст, малих црних бркова, обријан. У одећу је грађанском са црним камашма на ногама. — Денеша начелства округа пожаревачког Бр. 17688.

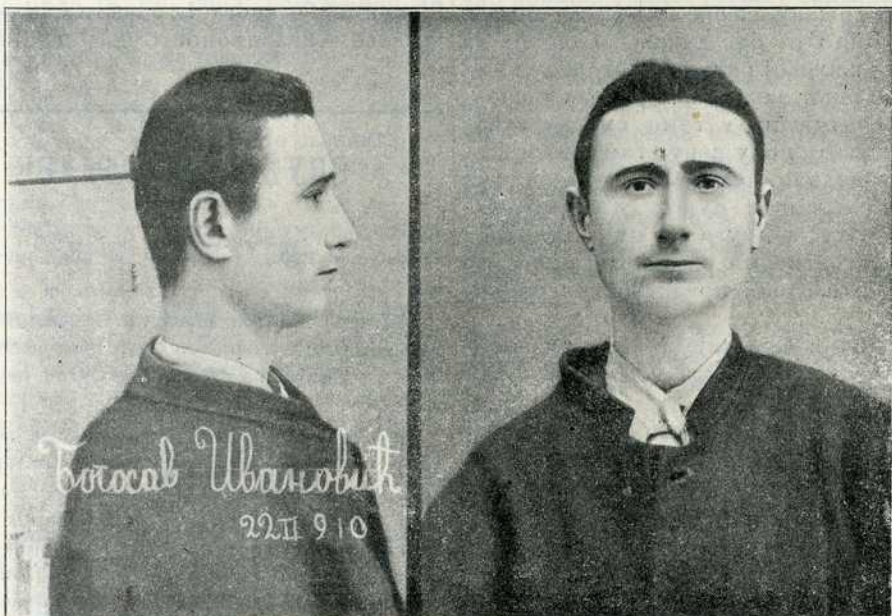
Непознати крадљивац, 23. овог месеца, пред полазак нишког воза из Београда, украо

сеца у подне са Бановог Брда, где су били на раду. Том су приликом отели државну пушку чувару који их је чувао.

Вукоман је родом из Обрежа, стар 21 годину, раста малог, у опште плав, без бркова, на осуди је по други пут због силовања.

је на железничкој станици 5000 динара Николи Милосављевићу, трговцу из Александровца. Новац је био у жутом портфељу и то у монети: 67 новчаница од по 20 динара у злату, једна банкнота од 100 круна, и око 30 комада од по 100 динара. Сем новца у портфељу је било

Богосав је стар 19 година, средњег раста, очију угасито жутих, косе смеђе, без бркова. — Денеша Управе београдског казненог завода Бр. 6647.

Јулка Тодоровић, служавка овд., 16. ов. месеца извршила је крађу своје газди на затим побегла. Она је стара 13 година, средњег раста, очију плавих, косе смеђе. — Акт кварта дорћолског Бр. 6350.

Мита Науновић, бив. наредник, извршио је проневеру, на затим побегао из Пожаревца. Он је стар 22—26 година, средњег раста, пр-

и једно осигурање железничке дирекције на име Даринке Јовановић из Крушевца и једна признаница Министарства Народне Привреде на акције Извозне Банке. — Денеша Управе града Београда Бр. 42645.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

На имању Милоја Матића, из Пиромана, нађен је један човечији леш без главе, руку и одеа. Убијен је могао бити стар 20—25 година. — Акт начелника среза посавског округа ваљевског Бр. 17305.

Приликом хватања Ранка Годића, Циганина из Јосеве, код њега је нађен и један коњ матор 7 година, длаке зелене, без роваша, који се налази код среске власти. — Денеша начелника среза ваљевског Бр. 2042.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 11. и 12. овог месеца, непознати крадљивац украо је са паше Светозару Бунарџији из Ђуковице, једну кобилу, матору 8 година, длаке зелене, са жигом «Г». — Денеша начелника среза жичког Бр. 21427.

Ноћу између 20. и 21. овог месеца, непознати крадљивац украо је Јончи Мирићу, Циганину из Јабучја, једну кобилу, матору 8 година, длаке алатасте, цветасту, у три ноге путасту, у лево око чакрасту без жига. — Денеша начелника среза левачког Бр. 14577.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове крађе и крадљивце.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

ПСИХОЛОГИЈА ГОМИЛА

од Г. Ле Бона, превео Жив. Живановић са 18-ог француског издања. (2. српско издање) Цена 2.50 дин.

Ово одлично дело чувеног француског писца излази ево и код нас већ у 2. издању — које је овог пута и по спољној форми врло укусно. Дело је од нарочите важности за полицијске чиновнике — који на првом месту долазе у додир са масама, те је од користи да се упознају са његовом садржином.

Издање је књижаре С. Б. Цвијановића у Београду.

ТРЕНУТНА ФОТОГРАФИЈА

или упут за практично изучавање тренутне (момент) фотографије са 22 слике у тексту од Гвоздена Клајића.

Књига садржи ове одсеке:

1. Познавање апарата;
2. Снимање предмета;
3. Израда негатива;
4. Израда позитива;
5. Увеличавање снимака, и
6. Културни значај фотографије и њена примена.

Ова је књига оштампана на финој хартији и повезана у меке корице. Књига стаје динара 1.50, а може се добити у свима већим књижарама и дрогеријама у Београду.